

w sprawie oceny programowej kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna prowadzonego na Uniwersytecie Dolnośląskim DSW we Wrocławiu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią I zespołu nauk społecznych prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia, stosunki międzynarodowe, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna prowadzonego na Uniwersytecie Dolnośląskim DSW we Wrocławiu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Uniwersytecie Dolnośląskim DSW we Wrocławiu nie w pełni umożliwia studentom kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się,
2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się,
3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie,
9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach,
10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

– zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres 2 lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Koncepcja kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia jest niekoherentna, bowiem cele i zakresy kształcenia w ramach specjalności określonych w programach studiów na obu poziomach znacząco wykraczają poza zakres kształcenia

wynikający z kierunkowych efektów uczenia się zakładanych dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia. W opisie efektów uczenia się zakładanych dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia nie uwzględniono istotnych elementów wiedzy i umiejętności, które umożliwiłyby realizację celów i wyczerpanie zakresu kształcenia na specjalnościach.

2. W programach studiów pierwszego oraz drugiego stopnia nie zdefiniowano efektów uczenia się dla specjalności określonych w ramach tych programów, co jest niezgodne z § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie studiów.
3. Kierunkowe efekty uczenia się zakładane dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia nie w pełni uwzględniają charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się, właściwe odpowiednio dla poziomu 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji (studia pierwszego stopnia) oraz poziomu 7. (studia drugiego stopnia), gdyż:

- a. W przypadku studiów pierwszego stopnia nie zostały uwzględnione następujące charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się właściwe dla 6. poziomu PRK:

- 1) P6S_UW, ponieważ w opisie zakładanych efektów kierunkowych pominięta została wiedza dotycząca źródeł informacji, metod oceny jakości i selekcji źródeł i informacji, krytycznej analizy i syntezy informacji, metod i narzędzi w tym zawansowanej technologii informacyjno-komunikacyjnej, jak również wykorzystania tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem dziennikarstwo i komunikacja społeczna,
- 2) PS6_KR, ponieważ w opisie zakładanych kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy nie została uwzględniona wiedza dotycząca etyki zawodów medialnych oraz związana z tradycjami tych zawodów, zaś w opisie efektów z kategorii kompetencji społecznych nie została uwzględniona gotowość studentów do przestrzegania zasad etyki zawodowej, wymagania tego od innych i dbania o tradycję zawodu.

- b. W przypadku studiów drugiego stopnia nie zostały uwzględnione następujące charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się właściwe dla 7. poziomu PRK:

- 1) P7S_UW, ponieważ w opisie zakładanych kierunkowych efektów uczenia się pominięte zostały efekty dotyczące wiedzy niezbędnej do formułowania i rozwiązywania problemów oraz wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem, jak również formułowania i testowania hipotez związanych z prostymi problemami wdrożeniowymi w zakresie komunikacji społecznej i mediów.

Brak pełnego uwzględnienia charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się, właściwych odpowiednio dla poziomu 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji (studia pierwszego stopnia) oraz poziomu 7. (studia drugiego stopnia) i profilu praktycznego w opisie zakładanych kierunkowych efektów uczenia się nie pozwala na jednoznaczne określenie poziomu kwalifikacji nabywanych przez studentów i nie jest zgodne z wymogami.

4. W opisie kierunkowych efektów uczenia się zakładanych dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia w niedostatecznym stopniu odzwierciedlony został praktyczny profil

studiów deklarowany w programach studiów na obu poziomach. W opisie efektów uczenia się z zakresu wiedzy pominięte zostały aspekty związane z praktycznym jej wykorzystaniem w działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, co jest niezgodne z wymaganiami określonymi w charakterystykach drugiego stopnia efektów uczenia się właściwych dla 6. oraz 7. poziomu PRK w odniesieniu do profilu praktycznego. W opisie efektów uczenia się w zakresie umiejętności, umiejętności praktycznych związanych z działalnością zawodową właściwą dla kierunku studiów zostały potraktowane marginalnie, znaczącą przewagę mają w opisie efektów uczenia się umiejętności umysłowe – interpretowania, przewidywania, diagnozowania, argumentowania.

5. Opisy kierunkowych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia nie są w pełni wewnętrznie spójne, to jest występują przypadki braku w opisie efektów z zakresu wiedzy takich zagadnień, których opanowanie jest niezbędne do tego, by student mógł osiągnąć zakładane efekty uczenia się w zakresie umiejętności. Dotyczy to w szczególności nielicznych efektów uczenia się w zakresie umiejętności praktycznych związanych z działalnością zawodową powiązaną z kierunkiem studiów.
6. Sposób sformułowania kierunkowych efektów uczenia się oraz efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programie studiów pierwszego oraz drugiego stopnia utrudnia zbudowanie systemu ich weryfikacji i oceny stopnia nabycia efektów przez studentów, ponieważ:
  - a. dla części efektów kierunkowych oraz efektów uczenia się zakładanych dla zajęć zakres wiedzy do opanowania przez studentów został określony zbyt ogólnie,
  - b. część efektów uczenia się zakładanych dla zajęć jest w dużej mierze zbieżna lub analogiczna z kierunkowymi efektami uczenia się, co jest niezgodne z wymogiem sformułowania specyficznych efektów uczenia się dla zajęć lub grup zajęć określonych w programie studiów, wyrażonym w § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie studiów,
  - c. w programie studiów pierwszego oraz drugiego stopnia występują zajęcia, dla których sformułowano te same efekty uczenia się, mimo, że zajęcia te znajdują się w programie studiów na różnych poziomach, co prowadzi do braku progresu w nabywaniu efektów uczenia się przy przejściu ze studiów pierwszego stopnia na studia drugiego stopnia,
  - d. część kierunkowych efektów uczenia się została sformułowana w sposób niezrozumiały.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię poinformowała o dokonanych zmianach w opisie efektów uczenia się zakładanych dla studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna prowadzonego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym. Zgodnie z deklaracją Uczelni zmiany te polegają na:

1. pełnym dostosowaniu opisu efektów uczenia się na studiach pierwszego i drugiego stopnia odpowiednio do charakterystyk drugiego stopnia dla 6. oraz 7. poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji,
2. sformułowaniu efektów uczenia się dla obu poziomów studiów, w taki sposób, aby obejmowały one specyfikę celów dydaktycznych określonych dla poszczególnych

- zakresów kształcenia (specjalności) uwzględnionych w programach studiów na obu poziomach,
3. wyrównaniu poziomu szczegółowości zakresowej opisów poszczególnych efektów uczenia się oraz zawężeniu efektów uczenia się w zakresie wiedzy do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej, a także uwzględnieniu w opisie aspektów praktycznego zastosowania wiedzy,
  4. przeredagowaniu opisu efektów, w celu zapewnienia ich klarowności i zrozumiałości,
  5. uszczegółowieniu opisu zakładanych efektów uczenia, koncentrującego się na ich ścisłym powiązaniu z warsztatem dziennikarskim, przy jednoczesnym założeniu, iż efekty uczenia się odnoszące się do poszczególnych umiejętności praktycznych są przypisane do zajęć określonych w programie studiów,
  6. zapewnieniu spójności opisów efektów uczenia się zakładanych dla studiów na obu poziomach poprzez ścisłe powiązanie efektów uczenia się w zakresie umiejętności z efektami uczenia się w zakresie wiedzy niezbędnej do opanowania umiejętności określonych w opisie efektów,
  7. wyeliminowaniu błędów występujących w opisach kierunkowych efektów uczenia się na obu poziomach.

Wbrew zastrzeżeniom sformułowanym przez zespół oceniający PKA, Uczelnia nie określiła efektów uczenia się dla uwzględnionych w programie studiów grup zajęć tworzących szczegółowe zakresy kształcenia (specjalności), co stanowi utrudnienie dla studentów w wyborze określonego zakresu i jest niezgodne z § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie studiów.

Nowe opisy efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Akademicką (załącznik 1 i załącznik 2 do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego), a następnie zatwierdzone uchwałami Senatu Uniwersytetu Dolnośląskiego DSW we Wrocławiu (załącznik 3 i załącznik 4 do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego). Będą obowiązywały dla cyklu rozpoczynającego kształcenie od roku akademickiego 2023/2024 oraz kolejnych cykli.

Działania podjęte przez Uczelnię w odniesieniu do opisu efektów uczenia się zakładanych dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja są zbieżne z zaleceniami sformułowanymi w raporcie zespołu oceniającego w odniesieniu do kryterium 1. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej docenia zarówno rozmiar, jak i zakres podjętych przez Uczelnię działań naprawczych. Jednak skala wprowadzonych zmian oraz ich fundamentalny charakter odzwierciedlający się w gruntownej zmianie efektów uczenia się zakładanych dla kierunku, wymagają ponownej oceny programowej. Zastrzeżenia odnoszące się do kryterium 1 zostają zatem podtrzymane, bowiem skuteczność podjętych działań wymaga kompleksowej weryfikacji, do której warunki może stworzyć wyłącznie kolejna ocena programowa.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Brak wewnętrznej koherencji programów studiów na obu poziomach polegający na niezgodności między koncepcją kształcenia, odzwierciedloną w opisie kierunkowych efektów uczenia się dla obu poziomów studiów z treściami programowymi. Treści

programowe obejmują o wiele szerszy zakres kształcenia, niż wynikałoby to z opisu kierunkowych efektów uczenia się. W niektórych przypadkach, szczególnie w odniesieniu do specjalności wyodrębnionych w programach studiów na obu poziomach, występuje rozbieżność między efektami kierunkowymi i treściami programowymi określonymi dla zajęć wchodzących w skład poszczególnych specjalności na obu poziomach studiów.

2. Występujące przypadki nietrafnego doboru treści programowych dla zajęć określonych w programie studiów, polegające na niezgodności treści programowych z efektami uczenia się zakładanymi dla zajęć.
3. Występujące przypadki nadmiernie rozbudowanych treści programowych dla zajęć określonych w programie studiów, w stosunku do zaplanowanej zbyt małej liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób i studentów oraz zbyt niskiego nakładu pracy studenta mierzonego liczbą punktów ECTS, co uniemożliwia opanowanie treści uwzględnionych w programie dla tych zajęć, a tym samym osiągnięcie zakładanych dla zajęć efektów uczenia się.
4. Nieprawidłowe oszacowanie w programach studiów na obu poziomach nakładu pracy studenta wymaganego do ukończenia studiów oraz dla poszczególnych zajęć określonych w programach, polegające na przyjęciu jako miary nakładu pracy studenta godziny dydaktycznej, zamiast godziny, a co za tym idzie nieprawidłowe określenie wszystkich ilościowych charakterystyk programu studiów – łącznej liczby punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów, liczby punktów ECTS przyporządkowanej zajęciom z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, liczby punktów ECTS przyporządkowanej zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne, liczby punktów ECTS przyporządkowanej zajęciom do wyboru, liczby punktów ECTS przyporządkowanej poszczególnym zajęciom określonym w programie studiów, w tym praktykom zawodowym.
5. Występujące w programach studiów przypadki niedoszacowania nakładu pracy studenta potrzebnego do osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programie studiów oraz powszechne pomijanie w określaniu nakładu pracy studenta istotnej aktywności, jaką jest studiowanie literatury podstawowej lub uzupełniającej, pomimo zalecania studentom bardzo rozbudowanej literatury w sylabusach poszczególnych zajęć.
6. Występujące w programach studiów na obu poziomach przypadki nieprawidłowego kwalifikowania zajęć jako kształtujących umiejętności praktyczne, wynikające z przyjęcia przez Uczelnię formalnych kryteriów kwalifikowania zajęć do tej grupy, co jest niezgodne z rozporządzeniem w sprawie studiów, w którym określono kryteria merytoryczne wyróżniania zajęć kształtujących umiejętności praktyczne odnoszące się do warunków, w jakich zajęcia te są realizowane oraz rodzaju czynności wykonywanych przez studentów.
7. Brak możliwości osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla zajęć z języka obcego na wymaganych poziomach biegłości językowej – B2 dla studiów pierwszego stopnia oraz B2+ dla studiów drugiego stopnia z powodu zaplanowanej w programach studiów na obu poziomach zbyt małej liczby godzin zajęć z języka obcego z bezpośrednim udziałem osoby prowadzącej zajęcia i studentów, niekorzystnej proporcji liczby godzin

zajęć z bezpośrednim udziałem do liczby godzin samodzielnej pracy studenta, polegającej na rozwiązywaniu zadań na platformie Moodle (1 : 6 na studiach stacjonarnych oraz 1 : 9 na studiach niestacjonarnych), jak również braku w programach studiów klarownych zasad nadzoru nad samodzielną pracą studenta oraz ciągłego przekazywania informacji zwrotnej dotyczącej postępów studentów.

8. Brak kompleksowego, wieloaspektowego systemu sprawdzania i oceniania efektów uczenia się nabywanych oraz studentów w wyniku realizacji praktyk zawodowych, skutkujący brakiem rzetelności i porównywalności ocen.
9. Brak rzetelnych i wiarygodnych zasad zaliczania w poczet praktyk zawodowych efektów uczenia się nabytych przez studentów poza system studiów w ramach pracy zawodowej wykonywanej w różnych formach ze względu na brak określenia w obowiązujących zasadach sposobów identyfikacji efektów uczenia się nabytych poza systemem studiów i dowodów na ich osiągnięcie oraz warunków i sposobów porównywania ich z efektami uczenia się zakładanymi dla praktyk w programach studiów na obu poziomach.
10. Brak formalnego określenia wymagań dotyczących kwalifikacji, kompetencji i doświadczenia osób sprawujących opiekę nad studentami odbywającymi w praktyki w miejscach odbywania praktyk.
11. Brak prowadzonej systematycznie, z udziałem studentów, oceny programu praktyk, osób sprawujących nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunów praktyk, realizacji praktyk, efektów uczenia się osiąganych na praktykach, w celu wykorzystania jej wyników do doskonalenia kształcenia w ramach praktyk.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała o przeprowadzeniu przeglądu programów studiów na obu poziomach, w wyniku którego, zgodnie z deklaracją Uczelni zapewniona została na obu poziomach studiów:

1. wewnętrzną koherencją programów studiów w zakresie zgodności efektów uczenia się zakładanych dla kierunku z zakresami kształcenia (specjalnościami), określonymi w programach studiów dla każdego z poziomów,
2. zgodność treści programowych z kierunkowymi efektami uczenia się oraz z efektami uczenia się zakładanymi dla poszczególnych zajęć, określonych w programach studiów na każdym z poziomów zajęć.

Dokonano także modyfikacji w odniesieniu do liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących i studentów oraz łącznego nakładu pracy studenta.

Zmodyfikowany program studiów pierwszego stopnia stanowi załącznik nr 5 do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, a program drugiego stopnia stanowi załącznik nr 6 do odpowiedzi.

W modyfikacji programu studiów Uczelnia nie uwzględniła zastrzeżenia dotyczącego oszacowania łącznego nakładu pracy studenta wymaganego do ukończenia studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia i konieczności poddania rewizji szacunków nakładu pracy studenta dokonanych dla poszczególnych zajęć określonych w programach studiów, w tym praktyk zawodowych, na obu poziomach, a w konsekwencji wszystkich

wskaźników ilościowych charakteryzujących te programy. Uczelnia ignoruje fakt, iż nakład pracy studenta należy oszacować w godzinach – niezależnie od tego, że w programie studiów liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli i studentów, w tym liczba godzin praktyk jest określana w godzinach dydaktycznych. Definicja punktu ECTS zamieszczona w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 67 ust. 3) stanowi, iż „punkt ECTS odpowiada 25–30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia organizowane przez uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami”. W ustawie godzina dydaktyczna oraz godzina są wyraźnie rozróżnione. W art. 127 ust. 2 dotyczącym rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych dla nauczycieli akademickich jest mowa o godzinach dydaktycznych, jednak we wzmiankowanym wyżej art. 67 ust. 3 ustawy, w którym zawarta jest definicja punktu ECTS jest mowa o godzinach pracy studenta, nie o godzinach dydaktycznych. Tymczasem Uczelnia, szacując nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programie studiów traktuje liczbę godzin dydaktycznych udziału w zajęciach, wynikającą w programie studiów, jako liczbę godzin. Np. przy określeniu wymiaru praktyk zawodowych oraz przyporządkowanej im liczby punktów ECTS Uczelnia przyporządkowuje 960 godzinom praktyk (wymiar określony w godzinach dydaktycznych) 38 ECTS, tymczasem 960 godzin dydaktycznych praktyk to jest 720 godzin i praktykom należy przyporządkować 29 ECTS; podobnie 480 godzin dydaktycznych praktyk określonych w programie studiów drugiego stopnia odpowiada 360 godzinom nakładu pracy studenta, co odpowiada 15 punktom ECTS, a nie 19 – jak to określono w programie studiów. Tylko ten jeden przykład pokazuje, że w rzeczywistości student nie akumuluje na studiach pierwszego stopnia 180 punktów ECTS (jak to określono w programie studiów), lecz o 9 punktów mniej, zaś na studiach drugiego stopnia o 4 punkty ECTS mniej w stosunku do wymaganych w programie studiów 120 punktów.

Nie można też uznać argumentów Uczelni odnoszących się do włączania zajęć do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne i w konsekwencji określania udziału liczby punktów ECTS przyporządkowanej zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne w liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów. W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, Uczelnia zaznacza, iż „W autorskiej koncepcji kształcenia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna studia pierwszego oraz drugiego stopnia profil praktyczny założono, że podstawą zaliczania przedmiotu do grupy przedmiotów praktycznych jest podejmowanie przez studentów, w trakcie realizacji danego przedmiotu, aktywności o charakterze praktycznym. Programy studiów na obu stopniach kształcenia przewidują różnorodne formy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. W zależności od treści poszczególnych kursów rozwijają umiejętności merytoryczne niezbędne w zakresie działalności zawodowej przyszłych absolwentów kierunku, tj. między innymi w roli dziennikarza, redaktora, rzecznika prasowego, reportażysty, felietonisty, PRowca czy komentatora”. Tymczasem, zgodnie z §6 rozporządzenia w sprawie studiów, zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, należy wyróżnić na podstawie kryteriów merytorycznych z uwzględnieniem warunków, w jakich są realizowane oraz rodzaju czynności wykonywanych przez studentów, co wynika z celów zajęć i zakładanych dla nich efektów uczenia się. Zajęciami kształtującymi umiejętności praktyczne nie są zajęcia, w trakcie których prowadzący „uczą praktycznego zastosowania prezentowanych treści”- jak napisano w odpowiedzi – lecz, jak to wynika z jednoznacznej definicji zawartej w rozporządzeniu w sprawie studiów - Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, przewidziane w programie studiów o profilu praktycznym, są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez

studentów. Nie są czynnościami praktycznymi wymienione w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego takie aktywności, jak analiza przekazów medialnych, dyskusje, tworzenie argumentacji.

Odnosząc się do zastrzeżenia dotyczącego braku możliwości osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla zajęć z języka obcego na wymaganych poziomach biegłości językowej – B2 dla studiów pierwszego stopnia oraz B2+ dla studiów drugiego stopnia, Uczelnia obszernie poinformowała o zasadach kształcenia w zakresie znajomości języków obcych, jednak bezpośrednio do zarzutu się nie odniosła. Tymczasem w programie studiów pierwszego stopnia prowadzonych w formie stacjonarnej, załączonym do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego nie zostały poczynione zmiany niwelujące istotę zarzutu, tj. nadal został pozostawiony w programie studiów niekorzystny stosunek liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów do liczby godzin samodzielnej pracy studenta na platformie Moodle (228 godzin zajęć z języka obcego na studiach stacjonarnych z czego 180, czyli blisko 80% w formie asynchronicznej na platformie e-learningowej; na studiach niestacjonarnych 210 godzin zajęć z języka obcego, z czego 180, czyli blisko 86% w formie asynchronicznej na platformie e-learningowej), jak również nie określono w programie studiów klarownych zasad nadzoru nad samodzielną pracą studenta na platformie oraz ciągłego przekazywania informacji zwrotnej dotyczącej postępów studentów. W tych warunkach osiągnięcie zakładanego poziomu biegłości językowej B2, zwłaszcza w sytuacji, którą przedstawiono w odpowiedzi, wskazując na nierówny poziom biegłości językowej kandydatów na studia oraz rozpoczynania kształcenia językowego dopiero od 3. semestru studiów nie jest możliwe. Na studiach drugiego stopnia w formie stacjonarnej przyjęte w programie studiów, załączonym do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, liczbę godzin zajęć z języka obcego oraz stosunek liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem do liczby godzin samodzielnej pracy studenta na platformie Moodle uznać można za prawidłowe (100 godzin, z czego 40 godzin w formie asynchronicznej na platformie e-learningowej). Jednak w przypadku studiów drugiego stopnia prowadzonych w formie niestacjonarnej ogólna liczba godzin zajęć jest niższa (72 godz.), z czego 40 godz. (55%) odbywa się w formie asynchronicznej na platformie e-learningowej, co ogranicza znacznie możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanego poziomu B2+. Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych drugiego stopnia nie określono w programach studiów klarownych zasad nadzoru nad samodzielną pracą studenta oraz ciągłego przekazywania informacji zwrotnej dotyczącej postępów studentów.

Uczelnia poinformowała w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, odnosząc się do zastrzeżeń dotyczących systemu sprawdzania i oceniania efektów uczenia się nabywanych oraz studentów w wyniku realizacji praktyk zawodowych, w tym zasad zaliczania w poczet praktyk zawodowych efektów uczenia się nabytych przez studentów poza system studiów w ramach pracy zawodowej wykonywanej w różnych formach, jak również do kwestii doboru opiekunów praktyk i ewaluacji praktyk, o uzupełnieniu dokumentacji programu studiów w postaci wprowadzenia zmian do procedury realizacji praktyk przez studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich na kierunkach prowadzonych na Wydziale Studiów Stosowanych, na podstawie zarządzenia nr 6/2023 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych Uniwersytetu Dolnośląskiego DSW we Wrocławiu z dnia 3 kwietnia 2023 r. (załącznik nr 9 do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego) oraz zmian w regulaminie praktyk dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna studia pierwszego stopnia i studia drugiego stopnia profil praktyczny (załącznik nr 7 i nr 8 do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego), w formie uchwał Rady Akademickiej Uniwersytetu Dolnośląskiego DSW

z dnia 6 czerwca 2023 r., obowiązujących od roku akademickiego 2023/2024. Zmiany odnoszące się do systemu weryfikacji i oceny efektów uczenia się nabywanych na praktykach polegają na przyjęciu zasady, iż weryfikacja efektów uczenia się jest przeprowadzana na podstawie oceny zadań zrealizowanych w trakcie praktyki oraz wprowadzeniu obowiązku przedstawienia przez studenta portfolio potwierdzającego faktyczną realizację zadań.

Określone w regulaminie praktyk zawodowych zasady zaliczania w poczet praktyk zawodowych efektów uczenia się nabytych przez studentów poza systemem studiów w ramach pracy zawodowej wykonywanej w różnych formach, uwzględniają wprowadzenie identyfikację efektów uczenia się nabywanych poza systemem studiów, jednak w założeniu ta identyfikacja ma być dokonywana przez bezpośredniego przełożonego studenta ubiegającego się o zaliczenie praktyki na podstawie pracy zawodowej, do czego osoba będąca bezpośrednim przełożonym studenta nie posiada odpowiednich kompetencji, nie uwzględniono także w regulaminie praktyk zasad porównywania efektów uczenia się nabytych poza systemem studiów z efektami zakładanymi dla praktyk w programie studiów. W rezultacie, w Uczelni nadal nie opracowano spełniających wymogi jakościowe, tj. rzetelnych i wiarygodnych, zasad zaliczania efektów uczenia się nabytych przez studentów poza system studiów w ramach pracy zawodowej w poczet praktyk zawodowych.

W regulaminie praktyk określone zostały wymogi odnoszące się opiekuna praktyk z ramienia instytucji przyjmującej studenta na praktyki. Z punktu widzenia formalnego są one poprawne i osoba spełniająca te wymogi może zapewnić właściwy nadzór nad realizacją praktyki oraz ocenę efektów uczenia się nabytych przez studentów. Jednak stosowanie tych wymogów będzie obowiązywało dopiero od roku akademickiego 2023/2024. Regulamin praktyk obejmuje także system ewaluacji praktyk z udziałem studentów oraz opiekunów z ramienia instytucji przyjmującej, zaś wnioski z ewaluacji stanowiąc będą element raportu z realizacji praktyk na Wydziale Nauk Stosowanych przygotowywanego corocznie przez Biuro Karier i Praktyk i następnie przekazywane menedżerowi kierunku i omawiane na spotkaniach Rady Programowej Kierunku i co semestralnych spotkaniach z opiekunami praktyk realizowanymi przez Biuro Karier i Praktyk.

Działania podjęte przez Uczelnię w odniesieniu do programu studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja są w części zbieżne z zaleceniami sformułowanymi w raporcie zespołu oceniającego w odniesieniu do kryterium 2. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej docenia zarówno rozmiar, jak i zakres podjętych przez Uczelnię działań naprawczych. Jednak, mimo podjętych działań korygujących związanych z kwalifikowaniem zajęć do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, nadal w tym zakresie występują nieprawidłowości wynikające przede wszystkim z zasady przyjętej przez Uczelnię dotyczącej kwalifikowania zajęć do tej grupy, nieuwzględniającej w pełni warunków, w jakich zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne są realizowane oraz charakteru czynności wykonywanych przez studentów. Część z czynności wymienionych w odpowiedzi na raport jako czynności praktyczne nie ma takiego charakteru. Uczelnia nadal błędnie zalicza do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne te zajęcia, dla których celem jest przygotowanie studentów do praktycznego wykorzystania prezentowanych na zajęciach treści programowych. Również zastrzeżenia dotyczące kształcenia językowego, a w szczególności zbyt małej liczby godzin zajęć z języka obcego z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów nie zostały zniwelowane w wyniku zmian w programie studiów. W odniesieniu do praktyk zawodowych – zasady zaliczania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem

studiów w poczet praktyk zawodowych nadal nie spełniają kluczowych wymagań jakościowych.

Ponadto – co szczególnie istotne – żadne z działań naprawczych przedstawionych przez Uczelnię w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, a dotyczących programu studiów oraz programu i organizacji praktyk zawodowych nie zostało wdrożone do praktyki realizacji programu studiów, zaś wprowadzenie wszystkich zmian planowane jest dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2023/2024 oraz cykli kolejnych i nie obejmuje studentów, którzy rozpoczęli studia wcześniej. Istotę oceny programowej, zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, stanowi ocena jakości kształcenia na kierunku studiów, nie może ona zatem dotyczyć planowanych, formalnie uchwalonych, ale niewdrożonych do realizacji zmian w programie studiów oraz organizacji praktyk. Zarzuty dotyczące kryterium 2 pozostają w konsekwencji bez zmian, zaś poprawność i trwałość uchwalonych przez Senat Uczelni zmian w programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, jak również uzupełnionych i zmienionych procedur i regulaminów dotyczących praktyk powinna zostać poddana ewaluacji w ramach kolejnej oceny programowej.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Wymagania kwalifikacyjne na studia drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna nie umożliwiają sprawdzenia poziomu wstępnej wiedzy i umiejętności kandydata na studia i oceny, czy posiadane przez kandydata wiedza i umiejętności umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się zakładanych dla studiów drugiego stopnia.
2. Brak, w przypadku wielu zajęć określonych w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia, przedstawienia celowo i w sposób uzasadniony zaplanowanych, skonkretyzowanych, specyficznych metod ciągłego i podsumowującego sprawdzania efektów uczenia się nabywanych przez studentów, stosowanych systematycznie przez nauczycieli akademickich lub inne osoby prowadzące zajęcia.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię poinformowała o wprowadzeniu zmian w zasadach kwalifikacji kandydatów na studia drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Zmiany polegają na wprowadzeniu dla kandydatów wymogu posiadania dyplomu ukończenia studiów wyższych na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach lub – w przypadku posiadania przez kandydata dyplomu ukończenia studiów na kierunku nieprzyporządkowanym do tej dyscypliny – uzupełnienia w trakcie pierwszego semestru studiów zajęć zapewniających nabycie wstępnej wiedzy i umiejętności umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się zakładanych dla studiów drugiego stopnia. Zmiany zostały wprowadzone Uchwałą nr 173/2023 Senatu Uniwersytetu Dolnośląskiego DSW we Wrocławiu z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 134/2022 Senatu Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z siedzibą we Wrocławiu w sprawie zasad przyjęć na studia wyższe w Dolnośląskiej Szkole Wyższej w roku akademickim 2023/2024 (załącznik 11 do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego). Odrębne zarządzenie (załącznik 12 do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego) określa szczegółowy program zajęć fakultatywnych, zasady kwalifikowania kandydatów do ich odbycia, w tym zwolnienia z uczestnictwa, wymiar godzin i czas odbywania zajęć. Wprowadzenie dla kandydatów na studia drugiego stopnia wymogu posiadania dyplomu ukończenia studiów wyższych na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach może

zapewnić dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności umożliwiające osiągnięcie efektów uczenia się zakładanych dla studiów drugiego stopnia, z zastrzeżeniem, że pożądane byłoby także określenie, iż dyscyplina nauki o komunikacji społecznej i mediach jest jedyną dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowanych lub dyscypliną wiodącą. Pomysł zapewnienia kandydatom, którzy ukończyli studia wyższe na kierunku nieprzyporządkowanym do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach uzupełnienia efektów uczenia się, pozwalającego na osiągnięcie efektów zakładanych dla studiów drugiego stopnia jest w istocie słuszny. Jednak jego realizacja określona w wzmiankowanym wyżej zarządzeniu stanowiącym załącznik nr 12 do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego nie zapewni kandydatom rzeczywistego wyrównania luk w efektach uczenia się nabytych na wcześniejszym etapie edukacyjnym, których wypełnienie jest niezbędne w celu zapewnienia możliwości nabycia efektów uczenia się zakładanych dla studiów drugiego stopnia. Uczelnia przyjęła bowiem, iż wymiar godzinowy zajęć służących wyrównaniu luk powinien wynosić 30 godzin dla obu form studiów i obejmować dwa moduły wstęp do nauki o komunikowaniu oraz gatunki dziennikarskie. Zakres tematyczny i wymiar zajęć, które mają zrealizować kandydaci nieposiadający dyplomu ukończenia studiów wyższych na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach w żadnym wypadku nie umożliwi im przygotowania do nabycia wiedzy z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach w stopniu pogłębionym oraz złożonych umiejętności, jak np. samodzielnego formułowania problemów badawczych, projektowania badań, formułowania i testowania przyjętych hipotez, dobierania odpowiednich metod i narzędzi w celu diagnozy potrzeb medialnych odbiorców, czy projektowania i kreowania w sposób twórczy przekazów medialnych.

Uczelnia poinformowała również o dokonaniu przeglądu metod weryfikacji efektów uczenia się, mając na celu ich pełne skorelowanie z treściami, celami kształcenia oraz nakładem pracy studentów, a także specyfiką kierunku.

Działania podjęte przez Uczelnię są w części zbieżne z zaleceniami sformułowanymi w raporcie zespołu oceniającego w odniesieniu do kryterium 3. Jednak, mimo wprowadzonych zmian w kryteriach kwalifikacji kandydatów na studia drugiego stopnia, nadal występują w tym zakresie nieprawidłowości dotyczące uzupełnienia luk w efektach uczenia się nabytych we wcześniejszym etapie edukacji w przypadku kandydatów posiadających dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku nieprzyporządkowanym do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. Uczelnia nie doprecyzowała też w kryteriach kwalifikacji dla kandydatów posiadających dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach, jak należy traktować to przyporządkowanie.

Również, poza podaniem informacji o wprowadzeniu zmian w programach studiów w zakresie metod weryfikacji efektów uczenia się nabywanych przez studentów, Uczelnia nie doprecyzowała na czym polegają zmiany i w jakim stopniu przyczyniają się one do zapewnienia pełnej trafności doboru metod weryfikacji pod kątem efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programach studiów na obu poziomach.

Ponadto – co szczególnie ważne – zmiany w doborze metod weryfikacji efektów uczenia się nie zostały wdrożone do praktyki realizacji programów studiów na obu poziomach. Tymczasem istotą oceny programowej, zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, stanowi ocena jakości kształcenia na kierunku studiów, nie może ona zatem dotyczyć planowanych, formalnie uchwalonych, ale niewdrożonych do realizacji zmian odnoszących się

do systemu weryfikacji efektów uczenia się. Zarzuty dotyczące kryterium 3 pozostają w konsekwencji bez zmian, zaś poprawność i trwałość uchwalonych przez Senat Uczelni zmian w programach studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna powinna zostać poddana ewaluacji w ramach kolejnej oceny programowej.

W odniesieniu do kryterium 9:

1. Brak publicznego dostępu do kompleksowej, aktualnej, zrozumiałej i łatwo wyszukiwalnej informacji o programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna.
2. Brak stosowania systemowych rozwiązań w zakresie monitoringu publicznego dostępu do informacji pod względem aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię poinformowała, iż, kierując się zaleceniami zawartymi w raporcie, wprowadziła zmiany w zakresie i sposobie prezentacji publicznie dostępnej informacji o programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz warunkach jego realizacji. Jednak ponowna analiza budowy i zawartości strony internetowej Uczelni w zakresie zapewnienia dostępu do informacji o programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna prowadzi do wniosku, iż nie nastąpiły istotne zmiany w porównaniu w stanem faktycznym zastanym i opisanym w raporcie zespołu oceniającego. W szczególności nadal informacja o programie studiów jest rozproszona w różnych miejscach strony domowej Uczelni, bez powiązań między poszczególnymi elementami informacji, informacja o programie studiów, która jest najbardziej intuicyjnie wyszukiwalna ma przede wszystkim charakter promocyjny i obejmuje wyłącznie podstawowy zakres, informacja o programie studiów zawarta w Biuletynie Informacji Publicznej (trudna do odnalezienia przez potencjalnych odbiorców, ponieważ po pierwsze ikona BIP nie jest umieszczona w widocznym miejscu na stronie domowej Uczelni, a po drugie jest to źródło mało znane przeciętnemu odbiorcy informacji) jest niekompletna, bowiem do informacji o programie studiów dla niektórych cykli nie można się dostać, gdyż system wyświetla ostrzeżenie przed pobraniem pliku w związku z potencjalnym zagrożeniem bezpieczeństwa (dotyczy to cyklu 2020/2021 oraz 2022/2023 na studiach pierwszego stopnia oraz cykli 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 na studiach drugiego stopnia), w przypadku cyklu 2021/2022 na studiach pierwszego stopnia wyświetla się dwustronicowy dokument w formacie pdf zawierający wykaz zajęć z podziałem na semestry, w przypadku cyklu rozpoczynającego się na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia od roku akademickiego 2023/2024 możliwe jest pobranie bardziej kompleksowego opisu programu studiów, jednak jest to opis bardzo trudny w odbiorze dla przeciętnego odbiorcy, ze względu na sposób prezentacji niektórych treści dotyczących programu studiów, istotnych dla projektantów programu, ale mniej lub wcale nieinteresujących dla przeciętnego odbiorcy, jak np. matryca efektów uczenia się, czy tabela zgodności efektów uczenia się z charakterystykami drugiego stopnia efektów uczenia się dla 6. oraz 7. poziomu PRK).

Uczelnię informuje także, iż na stronie domowej dostępna jest charakterystyka pracowni, w których odbywają się zajęcia, zakres wiedzy i umiejętności, jakie student nabydzie podczas studiów, charakterystyka zakresów kształcenia (specjalności) obejmująca m.in. treści realizowane w ich ramach oraz listę zawodów na rynku medialnym, do których studia przygotowują, twierdząc, iż opis ten ma charakter kompleksowy, co nie znajduje potwierdzenia w faktach, gdyż np. charakterystyka pracowni ogranicza się do ich wyszczególnienia, podobnie

jak charakterystyka pozostałych elementów, a w przekazywanej informacji dominują elementy promocyjne, co oczywiście jest dopuszczalne, pod warunkiem, że zapewniony zostanie także łatwy i powszechny dostęp do kompletnej, przejrzystej, prawidłowej, obiektywnej i aktualnej informacji o zakładanych efektach uczenia się, treściach programowych, stosowanych metodach weryfikacji i kryteriach oceniania, procedurach nauczania i uczenia się, nieskoncentrowany wyłącznie na aspektach związanych z zachętą do wyboru kierunku.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego znajduje się również informacja o prowadzonych pracach mających na celu wdrożenie od roku 2025 nowego Systemu Obsługi Toku Studiów, którego celem jest usprawnienie kompleksowej obsługi administracyjnej wewnętrznych procesów Uczelni związanych z tokiem studiów. Dla zapewnienia pełnego dostępu do informacji o programie studiów w tym systemie znajdą m.in. takie funkcjonalności jak: dodawanie metryczki, dodawanie planu studiów, dodawanie tabeli efektów uczenia się, matrycy efektów uczenia się, kart przedmiotów, jednak Uczelnia nie podała informacji o tym, w jakim zakresie wymienione elementy programu studiów zostaną udostępnione publicznie.

Odnosząc się do zastrzeżenia dotyczącego braku stosowania systemowych rozwiązań w zakresie monitoringu publicznego dostępu do informacji pod względem aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, Uczelnia poinformowała w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, iż dostępność cyfrowa strony domowej Uczelni jest poddawana systematycznemu monitoringowi przez Pełnomocnika Rektora ds. studentów i doktorantów z niepełnosprawnością oraz Dział Marketingu. Ponadto przygotowano wzór formatki programu studiów do Biuletynu Informacji Publicznej (BIP), zgodnie z którym przygotowano dokumentację do udostępnienia informacji o programie studiów w uczelnianym Biuletynie Informacji Publicznej. Jak zaznaczono wyżej, dokonując oceny w oparciu o możliwy do pobrania ze strony BIP opis programu studiów dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna rozpoczynający się do cyklu 2023/2024, opis ten jest trudny w odbiorze dla przeciętnego użytkownika np. kandydata na studia, uwypuklone są w nim mniej interesujące użytkownika elementy, jak np. macierz efektów uczenia się, kosztem bardziej rozbudowanego opisu szczegółowych efektów uczenia się, treści programowych, metod weryfikacji i kryteriów oceny, zasad dyplomowania.

Biorąc pod uwagę powyższe, zastrzeżenia sformułowane w odniesieniu do zakresu oceny w kryterium 9 oraz ocena spełnienia tego kryterium zostają potrzymane.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Brak kompleksowego podejścia do monitorowania programu studiów, tj. obejmującego gromadzenie informacji i danych o programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna i warunkach jego realizacji, ich opracowanie i analizę oraz interpretację i formułowanie wniosków stanowiących podstawę do systemowego planowania i wdrożenia działań o charakterze korygująco-naprawczym lub doskonalącym.
2. Niska jakość informacji i danych o programie studiów i warunkach jego realizacji gromadzonych w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia, spowodowana ich ogólnikowością, powierzchownością i trywialnością, co skutkuje niską użytecznością danych i informacji w diagnozowaniu błędów, uchybień i nieprawidłowości, a w konsekwencji niską skutecznością w korygowaniu

i doskonaleniu programu studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia wyszczególniła wszystkie działania podjęte w celu usunięcia błędów i nieprawidłowości wskazane w raporcie i scharakteryzowane wyżej w odniesieniu do poszczególnych kryteriów. Należy jednak zaznaczyć, iż miarą skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie monitorowania programu studiów oraz warunków jego realizacji jest nie tylko i nie wyłącznie nie jest skala i poprawność reakcji na nieprawidłowości i błędy zdiagnozowane w wyniku zewnętrznej oceny programowej (które nb. zostaną dopiero ocenione w ramach kolejnej oceny programowej), lecz przede wszystkim tkwiący w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości potencjał do bieżącego i okresowego identyfikowania błędów i nieprawidłowości oraz skutecznego ich niwelowania oraz zapobiegania im. W tym zakresie Uczelnia nie przedstawiła w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego sposobów działania mających na celu doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zapowiedziała jedynie, iż zgodnie z decyzją Dziekana Wydziału Nauk Stosowanych Prodziekan odpowiedzialny za kierunek dziennikarstwo i komunikacja społeczna ma nadzorować działanie Rady Programowej Kierunku, w tym w szczególności monitorować rzetelność dokumentacji programowej kierunku, jak również w wdrażanie wniosków z raportów ewaluacji zajęć dydaktycznych i rocznych raportów z ewaluacji praktyk, a także semestralnych raportów z USOS. W odniesieniu do wdrażania wniosków z raportów ewaluacji zajęć dydaktycznych i rocznych raportów z ewaluacji praktyk, a także semestralnych raportów z USOS ze struktury ocen. Natomiast Menedżer kierunku został zobowiązany do prowadzenia szkoleń dla nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne zakresie z korzystania z wytycznych do opracowania karty przedmiotu. Przygotowano i wprowadzono także zarządzenie nr 2/2022 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z siedzibą we Wrocławiu z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia zasad monitorowania jakości prac dyplomowych/projektowych i rzetelności ich oceniania oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych i projektowych. Uczelnia nie przedstawiła w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego systemowych zmian w systemie wewnętrznego zapewnienia jakości kształcenia, które umożliwiłyby kompleksowe podejście do monitorowania i okresowego przeglądu programu studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz zapobiegłyby niskiej jakości informacji i danych o programie studiów i warunkach jego realizacji gromadzonych w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia, a w konsekwencji ich niskiej przydatności w diagnozowaniu błędów, uchybień i nieprawidłowości w programie studiów i warunkach jego realizacji.

Biorąc pod uwagę powyższe, zastrzeżenia sformułowane w odniesieniu do zakresu oceny w kryterium 10 oraz ocena spełnienia tego kryterium zostają podtrzymane.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Zaleca się opracowanie i wdrożenie spójnej koncepcji kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, zapewniającej pełną zgodność kierunkowych efektów uczenia się z celami i zakresem

- kształcenia w ramach specjalności określonych w programach studiów na obu poziomach.
2. Zaleca się ustalenie efektów uczenia się dla specjalności określonych w programach studiów, zgodnych z efektami kierunkowymi zakładanymi w programach studiów na obu poziomach.
  3. Zaleca się uwzględnienie w opisie kierunkowych efektów uczenia się zakładanych dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia pełnego zakresu charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się właściwych dla poziomu 6. Polskiej Ramy kwalifikacji (studia pierwszego stopnia) oraz poziomu 7. (studia drugiego stopnia), w celu zapewnienia możliwości jednoznacznego określenia poziomu kwalifikacji nabywanych przez absolwentów.
  4. Zaleca się dostosowanie opisu kierunkowych efektów uczenia się zakładanych dla studiów pierwszego i drugiego stopnia do deklarowanego profilu praktycznego, poprzez uwzględnienie w opisie efektów w zakresie właściwym dla tego profilu umiejętności praktycznych niezbędnych w pracy zawodowej związanej z kierunkiem dziennikarstwo i komunikacja społeczna.
  5. Zaleca się zapewnienie wewnętrznej spójności opisu zakładanych efektów uczenia się dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia poprzez odpowiednie powiązanie efektów uczenia się w zakresie umiejętności z efektami uczenia się w zakresie wiedzy niezbędnej do opanowania umiejętności określonych w opisie efektów.
  6. Zaleca się wyeliminowanie błędów popełnianych w opisie kierunkowych efektów uczenia się oraz efektów zakładanych dla zajęć określonych w programie studiów, w szczególności polegających na braku określenia zakresu wiedzy do opanowania przez studentów, przypisywania zajęciom efektów niespecyficznych dla celu i zakresu zajęć oraz zbyt ogólnych, niezrozumiałym formułowaniu efektów w celu zapewnienia możliwości stworzenia skutecznego systemu ich weryfikacji i oceny.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Zaleca się przeprowadzenie kompleksowego przeglądu programu studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna i wykorzystanie jego wyników do wyeliminowania występujących w nim błędów i niezgodności, a w szczególności:
  - 1) na poziomie programu studiów:
    - a. zapewnienie wewnętrznej koherencji programu, tj. zgodności treści programowych, w tym treści programowych dla specjalności z efektami uczenia się zakładanymi dla kierunku na każdym z poziomów studiów,
    - b. prawidłowe oszacowanie nakładu pracy studenta wymaganego do ukończenia studiów na każdym z poziomów, z uwzględnieniem jako przelicznika godziny (nie godziny dydaktycznej), a w konsekwencji poprawne określenie liczbowych charakterystyk programu studiów – łącznej liczby punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów, liczby punktów ECTS przyporządkowanej zajęciom z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, liczby punktów ECTS przyporządkowanej zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne,

liczby punktów ECTS przyporządkowanej zajęciom do wyboru, liczby punktów ECTS przyporządkowanej poszczególnym zajęciom określonym w programie studiów, w tym praktykom zawodowym,

- c. przyjęcie merytorycznych kryteriów wyróżniania zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, odnoszących się do warunków, w jakich zajęcia te są realizowane oraz rodzaju czynności wykonywanych przez studentów, a także dokonanie w programach studiów na obu poziomach redefiniowania grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne,
- d. zapewnienie możliwości osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla zajęć z języka obcego na wymaganych poziomach biegłości językowej – B2 dla studiów pierwszego stopnia oraz B2+ dla studiów drugiego stopnia,

2) na poziomie poszczególnych zajęć określonych w programach studiów:

- a. zapewnienie we wszystkich przypadkach zgodności treści programowych określonych dla tych zajęć ze specyficznymi efektami uczenia się zakładanymi dla tych zajęć oraz wyeliminowanie przypadków nadmiernie rozbudowanych treści programowych w stosunku do liczonego w godzinach nakładu pracy studenta przewidzianego w programie studiów na ich opanowanie,
  - b. dostosowanie we wszystkich przypadkach liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzącej i studentów oraz liczby godzin indywidualnej pracy studenta związanej z zajęciami do efektów uczenia się zakładanych dla zajęć oraz związanych z tymi efektami treści programowych, w celu zapewnienia możliwości nabycia zakładanych efektów na określonym poziomie zaawansowania lub głębi oraz określonym stopniu złożoności w zaplanowanym czasie.
- 2. Zaleca się opracowanie i wdrożenie systemu weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także funkcjonalnego narzędzia weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, zawodowych oraz postępów w procesie uczenia się na praktykach, umożliwiającego dokumentowanie przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań w taki sposób, aby spełnione były warunki rzetelności i trafności.
  - 3. Zaleca się opracowanie i wdrożenie formalnie przyjętych wymagań dotyczących kwalifikacji, kompetencji i doświadczenia opiekunów praktyk w miejscu odbywania praktyki przez studenta, w celu zapewnienia studentom możliwości obywatela praktyki pod nadzorem opiekunów praktyk posiadających kompetencje merytoryczne i kwalifikacje zawodowe adekwatne do specyfiki kierunku (lub specjalności) pozwalające na rzetelną i wiarygodną ocenę osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.
  - 4. Zaleca się opracowanie i wdrożenie systematycznej ewaluacji praktyk zawodowych z udziałem studentów, obejmującej: program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia Uczelni, opiekunów praktyk, realizację praktyk, efekty uczenia się osiągane na praktykach, której wyniki będą wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zaleca się uwzględnienie w wymaganiach kwalifikacyjnych dla kandydatów na studia drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna sposobów sprawdzenia poziomu wstępnej wiedzy i umiejętności kandydata na studia i oceny, czy posiadane przez kandydata wiedza i umiejętności umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się zakładanych dla studiów drugiego stopnia na tym kierunku.
2. Zaleca się ustalenie dla zajęć określonych w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna celowo i w sposób uzasadniony zaplanowanych, skonkretyzowanych, specyficznych metod sprawdzania efektów uczenia się osiąganych przez studentów, stosowanych systematycznie przez nauczycieli akademickich lub inne osoby prowadzące zajęcia.

W odniesieniu do kryterium 9:

1. Zaleca się zapewnienie publicznego dostępu do kompleksowej, aktualnej, zrozumiałej i łatwo wyszukiwalnej informacji o programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna.
2. Zaleca się wdrożenie i stosowanie systemowych rozwiązań w zakresie monitoringu publicznego dostępu do informacji o programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, warunkach jego realizacji i uzyskiwanych rezultatach pod względem aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości oraz zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Zaleca się zapewnienie skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w diagnozowaniu niezgodności i błędów w programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna poprzez wprowadzenie mechanizmów mających na celu zapewnienie wysokiej jakości informacji i danych gromadzonych o programie studiów i warunkach jego realizacji oraz ich użyteczności w diagnozowaniu błędów i nieprawidłowości.
2. Zaleca się uwzględnienie w procesach monitorowania i przeglądu programu studiów i warunków jego realizacji kompleksowego podejścia do procesów zapewniania jakości i uzupełnienie gromadzenia informacji i danych o programie, procesami ich opracowania i analizy, interpretacji oraz wykorzystania wyników do planowania i realizacji działań korygująco-naprawczych i doskonalących.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie kolejne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 3 do Statutu kolejne postępowanie oceniające kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2024/2025.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Dolnośląskiego DSW we Wrocławiu.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Tadeusz Stanisławski